

■ Hver dag dør ét menneske i trafikken, og 10 kommer alvorligt til skade. Ofte ender de som lakoniske meddelelser i avisernes spalter for kort nyt. Men bag hver kliniske formidling af en ulykkes fakta gemmer sig en større historie. Om familiers bekymring og uvished. Men også om de mennesker, der gør alt for at afværge tragedien. Dette er den historie. Historien om 24-årige Helle Marlene Pedersen og kampen for livet. Hun kørte galt torsdag den 25. august 2005.

CPR-nummer 170681

– historien om en ulykke

Af JENS GRUND, CHR. THYE-PETERSEN og TORBEN STROYER (foto)
jens.grund@jp.dk | christian.thye@jp.dk | torben.stroyer@jp.dk

Kapitel 6: DEN KUNSTIGE LUNGE

Tidligere artikler i serien: TRÆET (24. december), ULYKKEN (26. december), TRAUMECENTRET (27. december), OPERATIONEN (28. december), INTENSIV (29. december).

Historien bag historien

■ En skriftlig kontrakt med Rigshospitalet gav i august 2005 Morgenavisen Jyllands-Posten adgang til at opholde sig på Rigshospitalet og til at overvære operationer for at skrive om sundhedspersonalets forsøg på at redde et alvorligt kvæstet trafikoffer. Historien bygger på egne iagttagelser, øjenvidneskildringer, journalindsigt og faglige samtaler med læger, sygeplejersker, brandfolk og andre involverede. Historien er efterfølgende godkendt af de involverede.

R E S U M E: Den 24-årige Helle Marlene Pedersen var passager i en varevogn, der kørte frontalt ind i et træ. Hun sad fastklemmt i mindst tre kvarter, blev holdt i live af behandlingen på Traumecentret og overlevede den akutte operation, der standsede blødningen i hendes mave. Men de følgende syv dage på intensivafdelingen er hendes tilstand blevet værre og værre. Hendes lunger kan ikke forsyne hende med ilt, og hun er timer fra at dø, da hendes kæreste Allan og hans mor, Jonna, bliver vækket på hospitalet ...

mere end en uge har Helle Marlene Pedersen uden bevidsthed kæmpet for sit liv og ser ud til at tabe.

Der er gået otte dage, siden hun så lindetræet komme farende imod sig, og overlæge Niels Andersen er den sidste forsvarsbastion på Helles ufrivillige rejse mod døden.

Det er den 51-årige narkoselæge bevidst om, da han bliver vækket efter tre timers søvn i sin lejlighed på Frederiksberg natten til den 2. september 2005. Sådan er det. Når de beder ham om at hjælpe i forbindelse med hjerte-lungemaskinen, er mennesker nået til livets yderste grænse, halvdelen dør, og for Helle er chancerne endnu ringere.

Niels Andersen klæder sig på og tager sidst sin blå cykelhjelm på – det har han gjort, lige siden et sammenstød med en ung rulleskøjteløber resulterede i otte uger i sengen – forlader lejligheden og sætter sig op på sin Centurion citybike. Skutter sig mere af træthed end af kulde og kører mod Rigshospitalet.

Hans vej går gennem Stengade og forbi Skt. Hans Torv, hvor han ser to unge bære en højstøst brandert hjem, men Niels Andersen tænker mest på Helle. 10 procents chance har hun for at komme levende ud af den maskine, hun nu skal rigges til, måske 20 procent i allerbedste fald. Bare det ikke er en datter af en af mine venner fra barndomsårene i Holbæk, tænker Niels Andersen.

Og der er et andet dilemma. Men det må han tackle, når han står i situationen. Hjerte-lungemaskinen på Rigshospitalet – ECMO'en – kan overtage både hjertets og lungenes funktion, det er et ultimativt, men risikabelt forsøg på livredning, som man kun anvender, når alt andet har været prøvet og er mislykkedes. ECMO'en på Rigshospitalet er en avanceret udgave af en hjerte-lungemaskine og den eneste af sin slags på Sjælland og Fyn. Den står til daglig i et lagerrum på 4. sal og bruges kun et par gange om året.

***

NIELS ANDERSEN SKIFTER TØJ, da han ankommer til Rigshospitalet, og sætter sig til at læse Helles journal. Det er nedtrykkende læsning.

Han går ind på stuen, hvor Helles jævnaldrende kæreste, Allan, og hans mor, Jonna, står ved sengen. De er dagen for blevet advaret om, at Helles tilstand er så kritisk, at de må forberede sig på det værste. Det er netop, hvad de har forsøgt, efter at sygeplejersken vækkede dem i de pårørendes rum på gangen. Niels Andersen giver dem hånden og lytter til Helles hjerte og lunger, han tjekker, at respiratoren er

indstillet optimalt. Niels Andersen skal ikke bruge lang tid for at konstaterer, at intensivlægen, der ringede til ham, har ret: Helle er ved at dø.

Niels Andersen bekræfter, at hjerte-lungemaskinen er sidste chance for at give Helles lunger en pause til at komme sig, men han står i et dilemma. Helle har ligget i respirator for længe. Normalt siger man maksimalt tre til fem dage, hvis hjerte-lungemaskinen skal tages i brug, men Helles lunger har opført sig lunefuldt. Det ene øjeblik så de ud til at få det bedre, det næste blev de dårligere. Til sidst var de kun timer fra at sætte ud, og nu burde Niels Andersen nok fortælle, at der er gået for længe til, at de kan sætte Helle på Hjerte-lungemaskinen.

I stedet ringer han til klinikchef Peter Skov Olsen, der i sidste ende skal tage beslutningen, og forklarer situationen. »Det må vi jo så gøre,« lyder svaret, og sådan er det, ved Niels Andersen: En gang imellem må de overskride grænserne for en behandling for at give patienterne en sidste chance.

Niels Andersen ser på Allan og Jonna:

»Hjerte-lungemaskinen er Helles eneste chance for at overleve. Hvis vi ikke gør det, dør hun. Vi overskrider de normale grænser for behandlingen, men det er den eneste chance. Den er lille, men vi gør, hvad vi kan,« siger han.

Overlægen holder øje med Allan og Jonna. Forhinder chokket dem i at forstå budskabet?

Alvoren er gået op for de to, de hører lægen gentage sine ord for at være sikker på, at de er trængt ind,

og de hører ham sige, at det er en livsforlængende behandling – der skal vindes tid.

Allan og Jonna er enige i, at lægerne skal gøre alt, hvad de kan.

I mellemtiden har perfusionist – ekspert i hjerte-lungemaskiner – Jens Steensgaard gjort klar til, at Helles kredsløb kan kobles til maskinen. De kører Helle ind på operationsstuen, og Jens Steensgaard kontrollerer nøje, at alle slangerne er tomme for luft – det er vigtigt, en luftboble kan sætte sig som en dødbringende blodprop. Niels Andersen koordinerer indsatsen, og kirurgen lægger snittet i Helles vene i lysken, hvor maskine og krop skal smeltes sammen. Lægerne sætter en slange på venen, og der er skabt et kunstigt kredsløb. Blodet begynder at løbe igennem maskinen, hvor en membran med tynde filtre sørger for, at Helles blod får ilt. Maskinen nærmest suger blodet ud af hendes vene, pumper det igennem maskinen og tilbage i arterien. Igen og igen, rundt og rundt.

Det fungerer. Helles tilstand er stabil.

Niels Andersen besvimer næsten af træthed derhjemme, Jens Steensgaards kone spørger, om Helle klarer den. »Jeg ved det ikke,« svarer han.

Nu kan man kun vente.

***

HELLE HAR KUN LIGGET i hjerte-lungemaskinen i få timer, da det begynder at gå skævt.

Hun bløder fra operationssåret og har fået så meget blodfortyndende medicin, at lægerne ikke kan stoppe blødningen. I stedet må de koble

maskinen til et andet sted, det bliver i halsen, og igen lykkes operationen. Helle bliver kørt til observationsrummet, hvor hun får både plads 2 og 3, fordi udstyret fylder så meget. To sygeplejersker overvåger hende døgnet rundt, de ved, at hun kan forbløde på et minut, hvis slangen til hjerte-lungemaskinen ryger af.

For Allan, Allans mor og resten af familien er det hele ved at blive for meget.

Allan har været tæt på gråd i det stille en gang imellem, men da han første gang ser Helle i hjerte-lungemaskinen, bryder han sammen. Alvoren er ikke længere til at fortrænge. Jonna kan heller ikke mere, hun er nødt til at gå ud.

Samtalerne med sygeplejersker og lægerne er svære. Jonna prøver hele tiden at få det svar, hun helst vil have, så hun kan se sin søn glad igen: At Helle klarer den.

Men det svar kan lægerne ikke give.

Sygeplejerskerne noterer i Helles journal, at Allan nu har det så hårdt, at han tager enhver lille besked om bedring i Helles tilstand som et udtryk for, at »Helle er på vej hjem.« De skriver også i journalen, at der er forståeligt.

Efter fem dage bliver lægerne enige om at nedtrappe brugen af hjerte-lungemaskinen, Helles tilstand er stadig kritisk, men lægerne vurderer, at hun ikke kan ligge i hjerte-lungemaskinen ret meget længere.

Den 9. september – to uger efter ulykken – samler lægerne Helles familie, forklarer situationens alvor, og at de snart må tage hende ud af hjerte-lungemaskinen. Bivirk-

ningerne er ved at overstige fordelene, så enkelt er det. Hvis hun bliver i maskinen meget længere, vil hun begynde at bløde overalt, fra alle organer, fra alle årer. Hun vil dø af den maskine, der har holdt hende i live. Problemet er, at når Helle først er taget ud af den, kan hun ikke kobles til den igen.

Og problemet er, at Helle kan have en hjerneskade.

For Allan har det værste indtil nu været at se Helle blive lagt i hjerte-lungemaskinen. Nu er det lige så slemt, at de fjerner den igen.

Dagen efter bliver Helle taget ud af maskinen – efter otte døgn i den – og Allan trækker vejret igen, da Helles lunger viser sig at være stærke nok til at holde hende i live.

Allan venter. Han støtter sig til sin mor og til Helles søster, og hjemme i lejligheden i Ladegårdsparken Øst holder hans ven og nabo, Rasmus, humøret oppe, når de spiller playstation sammen. Allan passer også sit arbejde, det hjælper ham af med tiden.

***

NOGLE DAGE KOMMER HAN ind og sidder ved Helle. Andre gange ringer han. Som timerne går, tyder det på, at Helles lunger får det bedre.

Der begynder at ske noget. Noget tyder på, at Helle mirakuløst – det ord bliver brugt i hendes journal – er ved at komme sig.

Den 13. september har hun det så godt, at hun kan blive opereret for sit lårbrud. Det er ortopedkirurg Rolf Bondeson – manden der også var på vagt i traumecentret, da de i sin tid kom med Helle – der

skærer hendes lår op, sætter bruddet på plads, indfører et langt metalrør i lårbenets marvhule og fæstner det med to skruer i hver ende. Han har stadig viltret, gråt hår og en kvik bemærkning klæbende til læben.

Nu arbejder tiden for Helle, og den 22. september virker hendes lunger igen. Lægerne udskrives hende fra intensivafdelingen, og Allan lægger mærke til, at det er, som om Helle er på vej tilbage. Hun reagerer på lyde og ser ud til at kunne genkende sin familie, når de besøger hende. Den 24. september – næsten på dagen en måned efter at Helle kom ud for ulykken – sidder han ved hendes seng.

Allan ser på Helle. Helle ser på Allan, og så siger hun:

»Hvad laver jeg her?«

AFSLUTTES I MORGEN

PRIVAT FOTO